

मैत्रावरुणर्वसिष्ठः। इन्द्रः। त्रिष्टुप्।

आ ते मह इन्द्रोत्युग्र समन्यवो यत्समरन्त सेनाः।

पताति दिद्युन्नर्यस्य बाह्वोर्मा ते मनो विष्वद्यश्वि चारीत् ॥ ७.०२५.०१

उग्र- उद्गूण। इन्द्र। महः- महतः। ते- तव। समन्यवः- समननाः सक्रोधा वा। सेनाः। आ- समन्तात्। समरन्त- सङ्गताः। नर्यस्य- नरहितस्य। ते। बाह्वोः- भुजयोः। दिद्युत्- त्वत्प्रहरणम्। पताति- पतति। ते- तव। मनः- चित्तम्। विष्वद्यक्- सर्वत्र गन्तु सत्। मा। वि चारीत्- विविधं चरतु। एकाग्रेण भवत्विति भावः ॥१॥

नि दुर्ग इन्द्र श्रथिह्यमित्राँ अभि ये नो मर्तासो अमन्ति।

आरे तं शंसं कृणुहि निनित्सोरा नो भर सम्भरणं वसूनाम् ॥ ७.०२५.०२

इन्द्र- हे ईशनाधिदेवत। दुर्गे- युद्धे। ये। मर्तासः- मर्त्याः। अभि- आभिमुख्येन। नः- अस्मान्। अमन्ति- अभिभवन्ति। तान्। अमित्रान्- शत्रून्। नि- नितराम्। श्रथिहि- जहि। निनित्सोः- निन्दितुमिच्छोः। तम्- तत्। शंसम्- दुर्वचनम्। आरे- दूरे। कृणुहि- कुरु। नः- अस्मभ्यम्। वसूनां सम्भरणम्- सम्पत्समूहम्। आभर- आहर ॥२॥

शतं ते शिप्रिन्नृतयः सुदासे सहस्रं शंसा उत रातिरस्तु।

जहि वर्ध्वनुषो मर्त्यस्यास्मे द्युम्नमधि रत्नं च धेहि ॥ ७.०२५.०३

शिप्रिन्- हनुमन्। सुदासे- तव शोभनदायके। शतम् ऊतयः- प्रभूतरक्षाः सन्तु। सहस्रं शंसाः- अनन्तस्तुतयः सन्तु। उत- अपि च। रातिः- दानम्। अस्तु- भवतु। वनुषः- हिंसकस्य। मर्त्यस्य- मनुष्यस्य। वर्धः- प्रहरणम्। जहि- बाधस्व। अस्मे- अस्मभ्यम्। द्युम्नम्- ज्योतिः। रत्नम्। च। अधि धेहि- धारय यच्छ वा ॥३॥

त्वावतो हीन्द्र क्रत्वे अस्मि त्वावतोऽवितुः शूर रातौ।

विश्वेदहानि तविषीव उग्रं ओकः कृणुष्व हरिवो न मर्धीः ॥ ७.०२५.०४

हरिवः- प्राणतुरगसम्पन्न । उग्र- उद्गूण । तविषीवः- बलिन् । इन्द्र- परमेश्वर । त्वावतः- त्वद्विधस्य । क्रत्वे- सङ्कल्पे । अस्मि- भवामि । शूर- समर्थ । त्वावतः- त्वद्विधस्य । अवितुः- रक्षितुः । रातौ- दाने भवामि । विश्वा अहानि- सर्वेष्वहःसु । ओकः- अस्माकं सद्य । कृणुष्व- कुरु । न मर्धीः- मा हिंसीः ॥४॥

कुत्सा एते हर्यश्वाय शूषमिन्द्रे सहो देवजूतमियाः ।

सत्रा कृधि सुहना शूर वृत्रा वयं तरुत्राः सनुयाम वाजम् ॥ ७.०२५.०५

इन्द्रे । देवजूतम्- देवप्रेरितम् । सहः- बलम् । इयानाः- याचमानाः । एते- इमे । हर्यश्वाय- प्राणाश्वायेन्द्राय । शूषम्- सुखम् । कुत्साः- कुर्वाणाः । करोतेः कुत्सशब्दनिष्पत्तिरिति सायणः । वयम् । तरुत्राः- भवदनुग्रहेण तीर्णाः । वाजम्- सद्गतिम् । सनुयाम- लभेमहि । शूर- समर्थ । सत्र- सहैव । वृत्रा- आवरणानि । सुहना- सुलभतया हन्तव्यानि । कृधि- कुरु ॥५॥

एवा न इन्द्र वार्यस्य पूर्धिं प्र ते महीं सुमतिं वैविदाम ।

इषं पिन्व मघवञ्च्यः सुवीरा यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥ ७.०२५.०६

पूर्व व्याख्यातम् (७.०२४.०६) ॥६॥